Zápisnica z XXXIII. valného zhromaždenia Spišského dejepisného spolku zo dňa 14. júna 2025 v Bijacovciach

Dňa 14. júna 2025 sa v Kaštieli Csákyovcov v Bijacovciach uskutočnilo XXXIII. valné zhromaždenie (ďalej VZ) Spišského dejepisného spolku (ďalej SDS). Stretnutia sa zúčastnilo 84 riadnych a prispievajúcich členov SDS a 2 kolektívni členovia, ktorých v úvode privítal predseda spolku Mgr. et Mgr. Vladimír Olejník, PhD. Zároveň pripomenul, že aj tento rok je VZ spojené s vedeckou konferenciou, tentokrát na tému Les v dejinách Spiša. Srdečne privítal aj zástupcov lesníkov a predstavil hostiteľa podujatia Ing. Michala Dilonga, zástupcu riaditeľa Strednej odbornej školy lesníckej Prešov, elokovaného pracoviska v Bijacovciach. Ten privítal zúčastnených v kaštieli Csákyovcov, kde sídli škola vyše 50 rokov. Taktiež pozval prítomných na krátku prehliadku kaštieľa po ukončení VZ.

V rámci odbornej časti - konferencie odznelo päť prednášok. Príspevok s názvom *Lesné obce a majetky na Spiši v stredoveku* si pripravil Mgr. et Mgr. Ján Endrödi, druhú prednášku predniesol Ján Krempaský na tému *Človek a jeho vplyv na prírodu a les v západnej časti Levočských vrchov, vývoj vlastníckych vzťahov k lesom do súčasnosti*, pokračoval Ing. František Pisarčík s témou *História mestských lesov Spišská Belá,* Mgr. Patrik Griger, PhD. priblížil *Konflikt patronátneho práva a vlastníctva lesných majetkov pri realizácii pozemkových zmien v medzivojnovom období: Spor vyšnorepaského farára Andreja Farkaša so Spišským biskupstvom* a posledná prednáška Ing. Miroslava Jurču mala názov *História a súčasnosť TANAP-u.*

Po odznení prednášok konferencie a prestávke na občerstvenie pokračovalo VZ voľbou návrhovej komisie, ktorej úlohou bolo vypracovať návrh uznesenia pléna valného zhromaždenia. Do komisie boli zvolení: Zuzana Galová, Rastislav Gala a Mgr. Ľuboš Janáček. Prítomní si ďalej vypočuli správu o činnosti SDS za rok 2024, ktorú predniesla tajomníčka SDS, PhDr. Slávka Sámelová. Správu o hospodárení za rok 2024 prečítala členka výboru Mgr. Erika Cintulová, z dôvodu neprítomnosti pokladníčky PhDr. Soni Pollákovej. Správu revízorov hospodárenia prečítal Ing. Ján Čarnogurský. V závere správy revízorov hospodárenia bolo konštatované, že všetky výdavky – honoráre a prevádzkové náklady boli vynaložené v súlade so stanovami spolku. Doklady boli riadne zaúčtované v peňažnom denníku. Ten bol vzorne a prehľadne vedený podľa predpísaných rubrík a finančných predpisov. Plénum VZ prednesené správy jednohlasne schválilo.

Predseda SDS oznámil schválenie nominácie výborom SDS, ktorú podala Mgr. Erika Cintulová na Cenu Ivana Chalupeckého za mimoriadny prínos pre historiografiu Spiša PhDr. Eleonóre Baráthovej. Erika Cintulová preto predniesla krátke laudácio o živote a diele nominovanej. E. Baráthová sa VZ nemohla zúčastniť zo zdravotných dôvodov, ale zaslala krátke video s pozdravom a poďakovala za udelenú cenu. Účastníci si mohli pozrieť aj krátky príspevok s medailónom o pracovnom a súkromnom živote odvysielané v TV Kežmarok k jej 80-tym narodeninám. Cena bude ocenenej odovzdaná osobne v Kežmarku.

Predseda ďalej predstavil členom spolku aktivity, ktoré pripravuje výbor na jeseň tohto roku. Najbližšie to bude 27. septembra exkurzia do Zvolena a okolia. Vyzval záujemcov na zváženie účasti, nakoľko bude exkurzia náročná časovo aj kondične. Záujemcov čaká

návšteva hradu Slovenská Ľupča, katedrály sv. Františka v Banskej Bystrici, Zvolenského zámku a pre zdatnejších aj Pustý hrad. Jesenná konferencia sa uskutoční 18. októbra v Levoči na tému *Osobnosti spišskej historiografie* a ponúkol členom možnosť vystúpiť na konferencii. Predseda tiež pripomenul plán činnosti na rok 2026, kedy sa majú uskutočniť dve konferencie: jarná konferencia spojená s VZ *Vodná energia na Spiši* a jesenná konferencia na tému *Páni z Lomnice*. Exkurzia bude dvojdňová do tokajskej vínnej oblasti a Kaštieľa v Borši.

Nasledoval návrh programu činnosti v roku 2027. Predložené boli návrhy výboru na dve konferencie: *Mystérium jaskýň* a *Fortifikácia na Spiši od praveku po včasný novovek*. Plénum hlasovaním schválilo konferencie predložené výborom. Členovia SDS mali zároveň možnosť hlasovať z dvoch návrhov o trase exkurzií: 1.) Pamiatky Liptova alebo 2.) Bardejov. Plénum odhlasovalo, že jesennú exkurziu v roku 2027 pripraví výbor na Liptov.

Predseda spolku prečítal mená členov spolku, ktorí mali alebo budú mať v roku 2025 životné jubileá a zaželal im do ďalších rokov veľa zdravia. Pri otázke členstva požiadal členov, aby si pozreli v ročenke aktuálny súpis členov a v prípade, že by mali vedomosť o úmrtí niektorého člena, informovali o tom tajomníčku. Predseda predložil plénu dva návrhy na udelenie čestného členstva dlhoročným členom SDS a výboru Ing. Dušanovi Bevilaqua, PhD. a Ing. Jánovi Čarnogurskému. Zároveň predstavil v krátkosti ich životopis a pracovné úspechy. Návrhy boli plénom VZ prijaté, hlasovania sa zdržali iba navrhnutí kandidáti.

Členovia spolku tiež odsúhlasili vylúčenie 15 členov pre nezaplatenie členských poplatkov za posledných päť rokov.

Prítomní si mohli prevziať ročenku *Z minulosti Spiša XXXII/*2024. Predajná cena ostáva opäť pre nečlenov na 10,- € a pre členov SDS 7,- €.

V diskusii predseda poďakoval Ing. Eduardovi Pavlikovi sa správcovstvo našej webovej stránky, vedenie rubrík a pripomenul, že najnavštevovanejšou rubrikou je bibliografia k dejinám Spiša. Predseda tiež oznámil, že finančná situácia spolku sa v súčasnosti zhoršila, keďže je čoraz ťažšie nájsť finančne dostupné priestory na naše akcie. Aby spolok finančne zvládol pripraviť všetky plánované aktivity, výbor rozhodol spojiť každoročne VZ s jarnou konferenciou. V prípade zlepšenia situácie sa spolok vráti k pôvodnému fungovaniu. V mene pokladníčky požiadal o platenie členského bezhotovostnou platbou pre skrátenie času pri registrácii účastníkov na všetkých spolkových akciách.

Informoval členov o vydaní dvoch stanovísk výborom SDS, a to: k uznaniu Goralov za národnostnú menšinu na Slovensku (vypracovala M. Majeriková-Molitoris) a k nečakanému odvozu busty Cecílie z Gonzagy zo zbierok SNM-Spišského múzea v Levoči (vypracovala M. Novotná). Výbor sa rozhodol odborne reagovať na tieto udalosti a predseda zdôraznil, že vyhlásenia boli podané za výbor a nie za spolok, avšak členovia môžu vyjadriť podporu napr. podpisom petícií na internete. Pri tomto bode vystúpil generálny tajomník Spolku Slovákov v Poľsku Ľudomír Molitoris a informoval o nesúhlasnom postoji Spolku Slovákov k uznaniu Goralov na menšinu a poďakoval výboru SDS za protest. Obidva vyhlásenia boli k dispozícii k nahliadnutiu na VZ a sú uverejnené aj na webovej stránke SDS.

Na záver podujatia Zuzana Galová za návrhovú komisiu prečítala znenie návrhu Uznesenia pléna XXXIII. valného zhromaždenia SDS. Valné zhromaždenie uznesenie jednomyseľne schválilo a je súčasťou tejto zápisnice. Predseda poďakoval členom za účasť a zároveň ich pozval na exkurziu po kaštieli, ktorou sprevádzal prítomných Milan Dilong a na návštevu Poľovnícko-lesníckeho múzea v areáli kaštieľa.

V Bijacovciach 14. júna 2025

Zapísala: PhDr. Slávka Sámelová, tajomníčka SDS